

Późne powikłania po operacji oszczędzającej kończynę

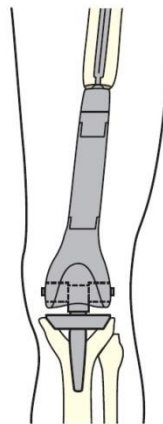
Czym jest „operacja oszczędzająca kończynę”?

Leczenie oszczędzające kończynę, to operacja podczas której chorą kość zastępuje się i odtwarza prawidłowo funkcjonującą kończynę przy pomocy metalowego implantu lub z wykorzystaniem przeszczepu kości od innej osoby (tzw. przeszczep allogeniczny) albo łącząc obie metody – przeszczep i implant.

Jakie są potencjalne późne powikłania po operacji oszczędzającej kończynę?

Jakie są potencjalne późne powikłania po operacji oszczędzającej kończynę:

- **Brak zrostu** – U osób, które przeszły rekonstrukcję przy pomocy przeszczepu kości, możliwym późnym powikłaniem jest brak zrostu. W przeszczepie allogenicznym kość zajęta przez nowotwór jest zastępowana przez kość dawcy. Brak zrostu stwierdza się, gdy jeden lub oba końce przeszczepionej kości nie goją się prawidłowo, co zwiększa podatność na złamania, szczególnie w przypadku, gdy obszar ten zostanie obciążony. Może być konieczna dodatkowa operacja przeszczepienia kości.
- **Dysproporcja w długości kończyn** – Kości rosną w całym okresie dzieciństwa i dojrzewania, dopóki nie osiągną się rozmiarów osoby dorosłej. Każda kość ma płytkę wzrostową (obszar, w którym ma miejsce aktywność wzrostowa). Często nowotwór kości jest zlokalizowany w pobliżu płytki wzrostowej, powodując konieczność usunięcia tej części podczas operacji oszczędzającej.

Ponieważ zrekonstruowany odcinek kości nie może rosnąć, w późniejszym okresie może wystąpić różnica w długości kończyn. Kolejne zabiegi mogą być konieczne, aby umożliwić wzrost kości. Wymaga to kolejnej operacji w celu umocowania lub wymiany części lub całości implantu. Każde obluźnienie implantu powinno być zgłoszone lekarzowi ortopedzie,

- **Poluzowanie protezy** – Czasami wszczepiony staw może się poluzować lub zniszczyć, szczególnie u bardzo aktywnych osób.
- **Przykurcze** – Po operacji oszczędzającej mięśnie, ścięgna i więzadła czasami ulegają usztywnieniu lub obkurczeniu powodując tzw. przykurcze (trwałe ograniczenie ruchomości stawu). Najczęściej

Zdrowe życie po leczeniu nowotworu w dzieciństwie, wieku nastoletnim i wczesnej młodości

zdarza się to u osób, które nie są aktywne fizycznie. Okresowe zajęcia z fizjoterapeutą lub terapeutą zajęciowym mogą zapobiec wystąpieniu przykurczów

- **Kolejna operacja może być konieczna** – w celu dostosowania protezy do zwiększonego wzrostu pacjenta.
- **Otyłość** – może wystąpić u osób, które z powodu operacji przestały uprawiać aktywność fizyczną.
- **Przewlekły ból i/lub infekcje** – U niektórych osób ból i/lub infekcje mogą utrzymywać się trwale.

Jakie są zalecenia dotyczące kontroli po operacji oszczędzającej kończynę?

- Wizyty kontrolne są zwykle realizowane u ortopedy co 6 miesięcy w okresie wzrastania, potem jeden raz w roku. Następnie, w miarę upływu lat, wizyty mogą być rzadsze.
- Zdjęcie radiologiczne (RTG) jest wykonywane zazwyczaj jeden raz w roku.
- Zalecane jest pozostawanie pod opieką ortopedy (najlepiej specjalizującego się w nowotworach kości) przez całe życie.
- Może być wskazane ograniczenie niektórych form aktywności fizycznej.

Co możesz zrobić, aby zachować zdrowie po operacji oszczędzającej ?

- Fizjoterapia i terapia zajęciowa są bardzo ważne dla powodzenia rehabilitacji po operacji oszczędzającej kończynę. Zarówno pasywne jak i aktywne ćwiczenia poprawiające ruchomość w stawach pomogą zachować poprawne funkcjonowanie kończyny.
- Jeżeli pojawi się ból, obrzęk, zaczerwienienie lub inna oznaka infekcji w miejscu operacji, lub gdy wystąpi gorączka, natychmiast skontaktuj się z lekarzem.
- Może być konieczne podanie antybiotyku przed zabiegami stomatologicznymi (w tym przed higienizacją zębów), a także w przypadku innych inwazyjnych procedur, np. w obrębie układu oddechowego, pokarmowego i moczowego. Infekcja może rozwinąć się, jeśli podczas takiego zabiegu bakterie dostaną się do krwiobiegu, a następnie przyłączą się do wewnętrznych, metalowych elementów endoprotezy (śrub, płytek, prętów, złączy). Ewentualna konieczność użycia antybiotyku powinna być rozpatrzona przez ortopedę i stomatologa.
- Niektóre metalowe protezy mogą stanowić problem w czasie kontroli bezpieczeństwa np. na lotnisku. Dlatego warto mieć ze sobą zaświadczenie od lekarza o przebyciu leczenia z powodu nowotworu kości i posiadaniu metalowego implantu.

Autor: Asako Komiya, RN, MSN, PNP, City of Hope Comprehensive Cancer Center, Duarte, CA.

Weryfikacja: J .Dominic Femino, MD ; Neyssa Marina, MD; Winnie Kittiko, RN, MS; Catherine L. Woodman, MD; Melissa M. Hudson, MD i Revonda Mosher, RN, MSN, CPNP, CPON.

Zdrowe życie po leczeniu nowotworu w dzieciństwie, wieku nastoletnim i wczesnej młodości

Tłumaczenie: Danuta Gilarska (parent of a child with neoplastic disease), "KOLIBER" Charity Association, Krakow, Poland; Wojciech Kowalczyk, Student Scientific Group of Pediatric Oncology and Hematology, Jagiellonian University Medical College, Krakow, Poland.

Weryfikacja tłumaczenia: Angelina Moryl-Bujakowska M.D., Ph.D., Department of Oncology and Hematology, University Children's Hospital, Krakow, Poland; Szymon Skoczeń M.D., Ph.D., Department of Oncology and Hematology, University Children's Hospital, Krakow, Poland.

Polish translation is provided by the Department of Pediatric Oncology and Hematology, Jagiellonian University Medical College, Krakow, Poland.

Tłumaczenie na język polski zostało wykonane przez Klinikę Onkologii i Hematologii Dziecięcej, Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Kraków, Polska.

Dodatkowe informacje na temat zdrowia dla osób, które zostały wyleczone z nowotworu wieku dziecięcego są dostępne pod adresem www.survivorshipguidelines.org

Uwaga: W odniesieniu do całej serii materiałów *Health Links*, pojęcie „nowotwór dziecięcy/wiek dziecięcego” jest używane do określania nowotworów, które mogą wystąpić w dzieciństwie, w wieku nastoletnim lub we wczesnej młodości. Materiały *Health Links* mają na celu dostarczenie informacji na temat zdrowia osobom, które zostały wyleczone z nowotworu wieku dziecięcego, niezależnie od tego, czy nowotwór wystąpił w dzieciństwie, w wieku dojrzewania lub we wczesnej młodości.

Oświadczenie i zawiadomienie o prawach własności

Wprowadzenie do Late Effects Guidelines i Health Links: *Wytyczne dotyczące długoterminowych obserwacji osób, które zostały wyleczone z nowotworu w dzieciństwie, okresie nastoletnim i we wczesnej młodości wraz z Health Links* zostały opracowane przez Children's Oncology Group w ramach wspólnych starań komitetu „The Late Effects Committee” i „Nursing Discipline” oraz są utrzymywane i aktualizowane przez komitet „Long-Term Follow-Up Guidelines Core Committee” w ramach Children's Oncology Group i powiązanych grup zadaniowych.

Do pacjentów chorych na nowotwór (w przypadku dzieci, do ich rodziców lub opiekunów prawnych): W razie jakichkolwiek pytań dotyczących stanu zdrowia należy zasięgnąć porady lekarza lub innego wykwalifikowanego pracownika ochrony zdrowia i nie polegać na treści informacji. Children's Oncology Group jest organizacją badawczą i nie zapewnia zindywidualizowanej opieki medycznej ani leczenia.

Do lekarzy i innych podmiotów świadczących opiekę zdrowotną: Treść informacji nie ma na celu zastąpienia niezależnego osądu klinicznego, porady medycznej ani wykluczenia innych uzasadnionych kryteriów badań przesiewowych, porad zdrowotnych lub interwencji w przypadku określonych powikłań leczenia nowotworów wieku dziecięcego. Treść informacji nie ma również na celu wykluczenia innych uzasadnionych alternatywnych procedur kontrolnych. Treść informacji jest udostępniana na zasadzie uprzejmości, ale nie powinna być traktowana jako jedyne źródło wskazówek w ocenie stanu zdrowia osób wyleczonych z nowotworu wieku dziecięcego. Children's Oncology Group uznaje, że decyzje dotyczące opieki nad konkretnym pacjentem należą do uprawnień pacjenta, rodziny i świadczeniodawcy.

Żadna aprobata jakichkolwiek konkretnych testów, produktów lub procedur nie jest udzielana poprzez treść informacji, jak również przez Children's Oncology Group, podmiot stowarzyszony lub członek Children's Oncology Group.

Brak roszczeń w zakresie dokładności lub kompletności: Chociaż Children's Oncology Group dokłada wszelkich starań, aby treść informacji była dokładna i kompletna w dniu publikacji, nie udziela się żadnych gwarancji ani oświadczeń, wyraźnych ani dorozumianych, co do dokładności, niezawodności, kompletności, przydatności lub aktualności takich treści informacyjnych.

Brak ponoszenia odpowiedzialności ze strony The Children's Oncology Group i powiązanych stron/Umowa o zabezpieczenie i zwolnienie z odpowiedzialności the Children's Oncology Group i powiązanych stron : Children's Oncology Group ani żadna strona stowarzyszona, ani ich członek nie ponoszą odpowiedzialności za szkody wynikające z użycia, przeglądu lub dostępu do treści informacji. Zgadza się Pan/Pani na następujące warunki zabezpieczenia: (i) „Strony zabezpieczone” obejmują autorów i współpracowników zajmujących się treścią informacji, wszystkich członków kierownictwa, dyrektorów, przedstawicieli, pracowników, agentów oraz członków Children's Oncology Group i organizacji stowarzyszonych; (ii) korzystając, przeglądając lub uzyskując dostęp do treści informacji, użytkownik zgadza się na własny koszt zabezpieczyć, bronić i zwolnić z odpowiedzialności strony zabezpieczone przed wszelkimi stratami, zobowiązaniami lub szkodami (w tym opłatami i kosztami obsługi prawnej) wynikającymi

Zdrowe życie po leczeniu nowotworu w dzieciństwie, wieku nastoletnim i wczesnej młodości

z jakichkolwiek i wszelkich roszczeń, stanowiących podstawę powództwa, pozwów, postępowani lub żądań związanych z lub wynikających z użytkowania, przeglądania lub dostępu do treści informacji.

Prawa własności: Treść informacji podlega ochronie na mocy prawa autorskiego i innych przepisów dotyczących własności intelektualnej w Stanach Zjednoczonych i na całym świecie. Children's Oncology Group zachowuje wyłączne prawa autorskie i inne prawa, tytuły i udziały w odniesieniu do treści informacji oraz dochodzi wszelkich praw własności intelektualnej dostępnych na mocy prawa. Niniejszym zgadza się Pan/Pani pomóc Children's Oncology Group zabezpieczyć wszelkie prawa autorskie i prawa własności intelektualnej na rzecz Children's Oncology Group, podejmując dodatkowe działania w późniejszym terminie, które mogą obejmować podpisanie zgody i dokumentów prawnych oraz ograniczenie rozpowszechniania lub reprodukcji treści informacji.

This text was translated into Polish from the original (American) English language version of this *Health Link* that accompanies the *Children's Oncology Group (COG) Long-Term Follow-Up Guidelines for Survivors of Childhood, Adolescent, and Young Adult Cancers*, Version 5.0, with permission from the COG. Neither COG, nor its affiliated organizations, researchers, or other persons are responsible for translation errors or misinterpretations contained in any translated versions. Please note that any disclaimer contained in the original version is incorporated by reference into the translated versions referenced above. The original (American English) version of the *COG Long-Term Follow-Up Guidelines for Survivors of Childhood, Adolescent, and Young Adult Cancers*, and related *Health Links* can be downloaded at www.survivorshipguidelines.org.

Tekst ten został przetłumaczony na język polski z oryginalnej wersji w języku (amerykańskim) angielskim tego *Health Link*, który jest częścią *Wytucznych Pediatrycznej Grupy Onkologicznej (Children's Oncology Group - COG) dotyczących długoterminowej obserwacji osób wyleczonych z nowotworu wieku dziecięcego, wieku nastoletniego i wczesnej młodości*, Wersja 5.0, za przyzwoleniem COG. Zarówno COG, jak i jej stowarzyszone organizacje, badacze oraz inne osoby, nie są odpowiedzialne za błędy lub mylne interpretacje w którejkolwiek wersji tłumaczenia. Należy pamiętać, że wszelkie zastrzeżenia zawarte w oryginalnej wersji, są włączone przez odniesienie do wersji przetłumaczonych, o których mowa powyżej. Oryginalna wersja (w języku amerykańskim angielskim) *Wytucznych COG dotyczących długoterminowej obserwacji osób wyleczonych z nowotworu wieku dziecięcego, wieku nastoletniego i wczesnej młodości* i zawartych w niej *Health Links* może być umieszczona na stronie www.survivorshipguidelines.org.